

χης Ουίντερβίλος, ἐν ᾧ ὁ λόρδος, ὡχρὸς ὡς τὸν κηρὸν, ἤρειδετο εἰς τὴν τράπεζαν διὰ νὰ μὴ πέσῃ.

— Τοῦτο δηλοῖ, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, ὅτι ἡ ἀγαθὴ αὕτη κόρη, εἰς ἣν εἶχον διδάξει ποτὲ τοῦ εὐαγγελίου τὰς ἀληθείας, ἤλθε πρὸς ἐμὲ διὰ μυρίων κινδύνων νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου τούτου (καὶ ἐδείξε μὲ τὸν δάκτυλον τὸν Βοβλαϊῦ), ὅτι δι' αὐτὸν ἐγκατέλιπε τὸν οἶκόν της, τοὺς συγγενεῖς της καὶ τὸ ἔθνος της, ὅπου ἦτον ἡ πρώτη μεταξὺ τῶν πρώτων, ἠνέωξεν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς τῶν συμπατριωτῶν της τὸ ἄσυλον, ἠψήφησε μυρίους θανάτους διὰ νὰ τὸν σώσῃ. Ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος τῇ ὑπεσχέθῃ προστασίᾳ, ἀγάπῃ, τῇ ὑπεσχέθῃ νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον καὶ σύντροφον τῆς ζωῆς του, καὶ ἀντὶ τούτου, ἐλθὼν τὴν ἐπώλησεν εἰς Κοροράϊκαν, ὅπου τὴν εὖρον δουλεύουσιν, καὶ ὅπου οἱ δύο τῆς ὀφθαλμοὶ ἦσαν δύο κρῖναι δακρύων. Τέλος ὅτι ἡ εὐγενὴς αὕτη κόρη, ἥτις ἐξ ἡγεμονίδος ἐγίνε δούλη, ἥτις ἀντὶ εὐγνωμοσύνης ἐδρεψέ τὴν αἰσχροτάτην ἀχαριστίαν, ἐν ὀλεθρία στιγμῇ ἀπογνώσεως ἐλθοῦσα ἀπηγχοινίσθη ἐξώθεν τοῦ θαλάμου ὅπου ὁ λόδος Βοβλαϊῦ ἐτοιμάζεται νὰ τελέσῃ γάμους.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ Ἐλισάβετ ἐλειποθύμησε, καὶ ἡ συνέλευσις διελύθη ταραχωδῶς. Τὴν δ' ἐπαύριον ὁ λόρδος Βοβλαϊῦ ἔλαβε ψυχρὰν ἐπιστολὴν τοῦ συνταγματάρχου Ουίντερβίλου, ἀναγγέλλοντος αὐτῷ ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπισκέψεις του τοῦ λοιποῦ. Οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀμφιτρίτης ἀνέφερον εἰς τὸν πλοίαρχον ὅτι δὲν δύνανται νὰ συνυπηρετήσωσι τούντεθεν μετὰ τοῦ Βοβλαϊῦ.

Ματὰ ἐξ μῆνας ἡ Μις Ἐλισάβετ ἐνυμφεύθη τὸν κατὰ πάντα λόγον ἀξιόλογον λοχαγὸν Φραιζερ. Περὶ δὲ Βοβλαϊῦ οὐδεὶς πλέον ἤκουσέ τι. Μετὰ τινὰ δὲ ἔτη μόνον εἰς τοὺς καταλόγους τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἐφρονεύθησαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας πολεμοῦντες κατὰ τῶν Σείκων, ἀνεγινώσκετο καὶ τὸ ὄνομα Α. Ἀλβέρτος Βοβλαϊῦ.

A. P. P.

Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἡ τυπογραφία εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν ἐφευρέσεων, αἵτινες διὰ μιᾶς μετέβαλον τοῦ κόσμου τὴν ὄψιν, καὶ ὅμως ἐπὶ μακροῦς αἰῶνας ἦσαν γνωσταὶ εἰς τὴν Κίαν, χωρὶς κατ' οὐδὲν νὰ ταράξωσι τὴν αἰωνίαν ἡρεμίαν τοῦ ἀκινήτου ἐκείνου λαοῦ. Κατὰ τὰς πιθανοτέρας εἰδήσεις, τρεῖς πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδας ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἡ ξυλοτυπία, καὶ οὔτε αὕτη ἀνεπτύχθη περαιτέρω, οὔτε εἰς τὴν ἀνάπτυξιν συνετέλεσε τῶν ἐφευρετῶν της. Εἰς δὲ τὴν Εὐρώπῃν μὴτρὸς τῆς τυπογραφίας λέγεται ἡ ξυλογλυφία, καὶ τὴν ἐφευρεσίν της ἀντιποιοῦνται ἐπίσης οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Ὁλλανδοί. Τὰ παιγνιόχαρτα ἐφευρέθησαν κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα, καὶ τὰ πρῶτα πάντων ἐχαράχθησαν ἐπὶ ξύλου ἐν 1400. Τοῦτο δὲ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀφορμὴ, καὶ ἔδωσε τὴν πρῶτην νύξιν τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας.

Μετὰ τὰ παιγνιόχαρτα οἱ ξυλογράφοι ἤρχισαν νὰ

κατασκευάζωσι καὶ νὰ ἐκτυπῶσιν εἰκόνας ἁγίων, εἰς δὲ τὸ περιθώριον αὐτῶν ἐπρόσθετον ἐπεξηγητικὴν τινὰ ἐπιγραφὴν, καὶ πολλάκις ἔγραφον λόγια ἐντὸς ταινιῶν ἐξερχομένων ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ λέγοντος, ὡς ἀπαντᾶται πολλάκις τοῦτο εἰς τὰς εἰκόνας τῶν ἡμετέρων ἁγίων, τὰς ζωγραφουμένας εἰς τὸ ἄγρον ὄρος. Τοῦτο ἦτον αὐτόχρημα τύπος, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἔδωκε τὴν ιδέαν νὰ γλυφῶσιν ὁλόκληροι πίνακες γραμμάτων, δι' ὧν ἐτυπώθησαν μικραὶ τινες συλλογαὶ προσευχῶν, αἱ ξυλογραφικαὶ λεγόμεναι ἐκδόσεις, ὧν ὀλίγα τινὰ φύλλα διατηροῦνται εἰς μεγάλας βιβλιοθήκας ὡς σπανιότητες.

Ἀλλ' ὁ τρόπος οὗτος τῆς τυπώσεως εἶχε τόσας δυσκολίας καὶ τόσα ἐλαττώματα, ὥστε εἰς αὐτὸν ἂν εἶχε περιορισθῇ ἡ τέχνη, ποτὲ δὲν ἤθελε συντελέσει τόσον ἐπιστήμως εἰς τοῦ ἀνθρώπου γένους τὸν φωτισμόν. Ἡ γλυφὴ ἐκάστου πίνακος ἦτον ἐργασία ἐπίπονος καὶ μακρά. Τὰ λάθη τοῦ γλύπτου ἦσαν δυσδιόρθωτα· τὰ γράμματα δὲ ἦσαν ὅμοια οὐδὲ ἴσα· ἡ ἀδιάκοπος μεταβίβασις τῶν ξυλίνων πινάκων ἀπὸ τῆς ὑγρασίας εἰς τὴν ξηρασίαν, τοὺς κατέστρεφε καὶ τοὺς ἐρρήγνυε τέλος πάντων, δι' ἑκάστον βιβλίον ἀπληροῦντο ἄλλοι πίνακες, καὶ τοσοῦτοι ὅσας σελίδας εἶχεν αὐτό. Τοῦ τρόπου τούτου προτιμωτέρα ἦτον ἡ διὰ χειρογράφου διάδοσις τῶν βιβλίων.

Τότε ἐπῆλθεν εἰς τινὰς ἡ ιδέα νὰ γλύψωσιν ἕκαστον γράμμα εἰς ἰδιαίτερον ξύλον, καὶ οὕτω νὰ στοιχειοθετῶσι τὸ κείμενον διὰ κινητῶν χαρακτῆρων. Καὶ δικαίως θέλει ἀπορήσει πῶς νὰ μὴ ἐπινοηθῇ τοῦτο πολὺ πρότερον, ὅστις ἐνθυμεῖται ὅτι ὁ Κουϊγκιλιανὸς ὁμιλεῖ περὶ ἐλεφαντίνων γραμμάτων διδομένων εἰς τὰ παῖδια, ὅπως παίζοντα διδάσκωνται ἐνταυτῷ τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ ὅτι ὁ Πλάτων αὐτὸς (ἐν τοῖς Νόμοις) εἶχεν ἤδη προτείνει τὴν μέθοδον ταύτην. Οἱ Ὁλλανδοὶ διηγοῦνται ὅτι ὁ συμπατριώτης των Λαυρέντιος Κόστερος ἐξ Ἀρλῆμης πρῶτος ἐφευρε τὰ ξύλινα γράμματα, καὶ ὅτι ἐπελέξα αὐτὰ μετὰ τὴν μάχαιραν περιερχόμενος εἰς τὰς ἐξοχάς. Διὰ τῶν χαρακτῆρων τούτων ἐτύπωσε τὴν Κυριακὴν προσευχὴν καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ κατ' ἀρχάς· ἀλλ' ὅ,τι τὸν ἀνεχαίτιζε πρὸ πάντων ἦτον ἡ δυσκολία τοῦ νὰ συνέχῃ ὅλας αὐτὰς τὰς σφῆνας ὁμοῦ, καὶ νὰ τὰς πιεζῇ μετ' ἴσης δυνάμεως ἐπὶ τοῦ χάρτου, ὅτε τὸ μάγγανον τοῦ ληνοῦ εἴλκυσε τὴν προσοχὴν του, καὶ κατ' αὐτὸ κατεσκεύασε τὸ πρῶτον πριστήριο. Διὰ νὰ μένωσι δὲ τὰ στοιχεῖα εἰς τὴν θέσιν των καὶ νὰ μὴ μετακινῶνται εἰς τὴν πῆσιν, ἐπενοήθη νὰ τρυπῶνται κατὰ τὸ πάχος των, καὶ ὅλα τὰ στοιχεῖα ἐκάστου στίχου νὰ διαπερῶνται καὶ νὰ συνδέωνται διὰ λεπτοῦ σχοινίου, ὅπερ ἐπέφερε πολλὴν ἀναμφιβόλως ἀργοπορίαν, καὶ πρὸ πάντων μεγίστην δυσκολίαν εἰς τὰς διορθώσεις. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον ἐτυπώθη κατὰ πρῶτον ἡ Λατινικὴ γραμματικὴ τοῦ Δονάτου, καὶ ἄλλα τινὰ ὀλίγου λόγου ἄξια καὶ μικρᾶς ἐκτάσεως βιβλία, ὄντα ἐν χρήσει κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα· ὥστε πολλάκις ὡς βασιλικά ἐδίδαντο δῶρα.

Ἡ κοινοτέρα ὁμῶς γνώμη δικαιοῖ τοὺς Γερμανοὺς λέγοντας ὅτι τοὺς ξυλίνους τούτους χαρακτῆρας ἐφεύρον εἰς Στρασβούργον ὁ Γουτεμβέργος μετὰ τοῦ Ιακώβου

Μεντέλου, ἐν ᾧ ἐξ ἐναντίας οἱ Ὀλλανδοὶ διΐσχυρίζονται ὅτι ὁ Γουτεμβέργος ἔμαθε τὴν κατασκευὴν αὐτῶν ἀπὸ τινος Ἰωάννην, ὑπηρέτην τοῦ Κουστέρου, κλέψαντα τοὺς χαρακτῆρας τοῦ κυρίου του, καὶ ἐλθόντα εἰς Μαϊνσίαν, τὴν πατρίδα του καὶ πατρίδα τοῦ Γουτεμβέργου.

Ὅπως δῆποτε, ὁ Γουτεμβέργος (Ἰωάννης Ἑρρίκος Γενσφλέισ Σουλγελὸχ ἢ Σοργενλὸχ, ἐπονομαζόμενος Γουτεμβέργερ ἢ Γουδενβούρχ ἢ Γουδινβέργ, ἢ Γουττεν-

Ὁ Γουτεμβέργος. (Κατὰ τὸν ἀνδριάντα του.)

βέργ), εἴτε αὐτὸς ἐπενόησεν, εἴτε ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ἔμαθε τὴν χρῆσιν τῶν ξυλίνων κινητῶν χαρακτῆρων, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι συνησθάνθη τὸ ἀνεπαρκές, τὸ δύσ-
χρηστον αὐτῶν καὶ τὸ εὐφθαρτον, καὶ ἐν 1449 παραλαβὼν ὡς συνεργάτην καὶ σύντροφον τὸν συμ-
πατριώτην του χρυσοχόν Φούστ ἢ Φάους, ἄνδρα
(Φυλλάδιον 35 τόμ. Β').

δραστήριον καὶ μεγαλοφυῆ, κατασκεύασε χαρακτῆ-
ρας γεγλυμμένους ἐπὶ μετάλλου, μεθ' ὧν ἄρχεται ἡ
δευτέρα ἐποχὴ καὶ ἡ ἀληθὴς πρόοδος τῆς τυπογρα-
φίας. Ὁ τρόπος οὗτος εἶχε δυσκολίας ἐπίσης, καὶ
δυσκολίας μάλιστα, αἵτινες κατ' ἀρχάς ἐφαίνοντο
ἀνυπερβλήτοι, διότι ἀπαιτεῖτο κόπος καὶ χρόνος ἀπέ-
ραντος πρὸς γλυφὴν τῶν χιλιάδων χαρακτῆρων ὅσοι
ἀπαρτίζουσιν ὁλόκληρον σύστημα, καὶ ἡ δαπάνη τῆς
προμηθείας τῆς ὕλης καὶ τῆς ἐργασίας ἦτον ἐπίσης
μεγίστη. Ἐπειτα δὲ ἤρχισαν καὶ αἱ παντοῖαι ἀντε-
νέργειαι τῆς φυλῆς τῶν ἀντιγραφῶν, οἵτινες διὰ
τῆς νέας ἐφευρέσεως ἐστεροῦντο ὅλων τῶν μεγάλων
ὠφελημάτων αὐτῶν· διότι πρὸ τῆς τυπογραφίας τὰ
χειρόγραφα ἦσαν πολύτιμα ἀντικείμενα· ὁ Πλού-
ταρχος ἐπὶ ἐπαρδείγματι ἐπωλεῖτο ἐβδομήκοντα
χρυσοῦς, ὁ δὲ Τίτος Λίβιος ἑκατὸν εἴκοσιν.

Ἀλλ' οὐχ ἦτον ἐπέμεινον οἱ δύο μεγαλοῦργοι συν-
εργάται, καὶ μετὰ μεγάλους ἀγῶνας κατώρθωσαν,
ὥστε οἱ χαρακτῆρές των τὸσον ὅμοιοι ἦσαν πρὸς τοὺς
ῥαιότερους τῶν καλλιγράφων, ὥστε πολλὰ ἀντί-
τυπα τῆς λατινικῆς ἱερᾶς Γραφῆς ἦν ἐτύπωσαν ἐν
1450, ἐπωλήθησαν εἰς Παρίσια ὡς ἀληθὴ χειρό-
γραφα. Ὅταν δ' ἐγνώσθη ἡ ἀθῶα αὕτη ἀπάτη, οἱ ἐξ
ἐπαγγέλματος ἀντιγραφεῖς, ἐκπλαγέντες διὰ τὴν
ἐντέλειαν τῆς νέας τέχνης, καὶ ἐκδίκησιν πνέοντες
κατὰ τῶν ἀπροσδοκῆτων κληρονόμων αὐτῶν, τοὺς
ἐνήγαγον εἰς τὰ δικαστήρια ὡς διὰ μαγείας τὰ
τοιαῦτα κατορθούντας, καὶ ὁ Φούς ἠναγκάσθη νὰ
φύγῃ ἀπὸ τὰ Παρίσια καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γερμα-
νίαν. Ἀλλὰ τὸ δικαστήριον μετὰ μακρὰς ἐρεῦνας
τοὺς ἐκήρυξεν ἀθώους τοῦ ἐγγλήματος τῆς μαγείας.

Πέντε ἔτη μετὰ τὴν μεγάλην ταύτην ἐφεύρεσιν,
ἧς ἡ μνήμη θέλει σθεσθῇ μόνον ὅταν ἐκλείψῃ πᾶν
ἔγχος ἐξευγενισμοῦ ἐκ τῆς γῆς, οἱ δύο ἔνδοξοι συνερ-
γάται διηνέχθησαν, καὶ τῆς ἀτελείας τῆς ἀνθρωπί-
νης φύσεως δεῖγμα δίδοντες καὶ αὐτοὶ, ἐδικάσθησαν
πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὁ Γουτεμβέργος ἡττηθεὶς ἐγ-
κατέλιπε τὴν τυπογραφίαν του εἰς τὸν Φούς, καὶ
ἀπῆλθεν εἰς Ὀλλάνδαν.

Ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ ὁ Φούς εὗρε σύντροφον ἀντά-
ξιον τοῦ Γουτεμβέργου, καὶ εἰς θν ἐπεφυλάττετο
νὰ ἐπιθέσῃ τὴν κορωνίδα ἐπὶ τῶν μεγάλων ἐφευρέ-
σεων τῶν προκατόχων του. Ὁ Φούς εἶχεν ὑπηρέτην,
ὅστις παραμονεύων τὰς μυστηριώδεις ἐργασίας τῶν
κυρίων του, ὑπέκλειπεν αὐτὰς μᾶλλον ἢ ὅτι τὰς ἐδι-
δάχθη, καὶ κατανοήσας τὰ ἐλαττώματα τῆς μεθόδου
αὐτῶν, ἐδοκίμασε νὰ χαράξῃ χαρακτῆρας ἐπὶ χάλ-
υθος, ἔπειτα ἐνετύπωσεν αὐτοὺς εἰς ὕλην μαλακω-
τέραν, καὶ εἰς τὰς μήτρας ταύτας ἔχυσε μέταλλον
συγκείμενον ἐκ μολύβδου, χαλκοῦ καὶ κασιτέρου,
καὶ κατασκεύασε στοιχεῖα τυπογραφικὰ ὅποια τὰ
μέχρι τοῦδε ἀκόμη ἐν χρήσει. Ὁ ὑπηρέτης οὗτος
ἐκαλεῖτο Σαϊφερ· ὁ δὲ κύριος αὐτοῦ Φούς τὸν
εδέχθη ὡς σύντροφόν του καὶ τῷ ἔδωκε τὴν θυγα-
τέρα του Φουστίναν.

Τὸ ἀρχαιότερον τυπογραφικὸν προῖον τῶν νέων
τούτων χαρακτῆρων εἶναι ἡ ἐπετηρίς τῶν 1457,
τυπωθεῖσα ἀναμφιβόλως ἐν 1456. Ὅτε δὲ ἐν 1462
Ἀδόλφος ὁ ἐκ Νασσάου ἐκυρίευσεν καὶ ἐλεηλάτησε
τὴν Μαϊνσίαν, τότε ἐχωρίσθησαν ὁ Φούς καὶ ὁ

Σαίφερ, καὶ ὁ μὲν, ὡς φαίνεται, ἀπελθὼν εἰς Παρίσιους, ἀπέθανε μετὰ τέσσαρα ἔτη ἀπὸ πανώλιν, ὁ δὲ ἔμεινε καὶ ἐξηκολούθησε τὰς ἐκδόσεις του εἰς τὴν πατρίδα του, ὅπου ἀπέθανε ἐν 1491. Οἱ δὲ ἐργάται τοῦ τυπογραφείου των διεσπάρησαν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ οἱ σπινθήρες οὔτινες ἀνεπλήθησαν ἀπὸ τῆς ἐστίας ἐκείνης, ἀνῆλθαν πανταχοῦ τοὺς μεγάλους φανοὺς τοὺς ἀπαυγάζαντες λαμπρὸν τὸ φῶς τῆς παιδείας κατὰ τοὺς τέσσαρας τελευταίους αἰῶνας. Τότε ἀρχεταὶ μνημονεύοντα ἡ ἱστορία ὅλην τὴν φάλαγγα τῶν ἐκδοτῶν, οὔτινες ἐδείχθησαν οἱ πρωταγωνισταὶ τῆς παιδείας, ὅποιοι ἦσαν εἰς Ἰταλίαν ὁ Ἄλδος Μανούκιος, ὁ καὶ Βασάνος ἐπικαλούμενος, μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἐγγόνου του, οὔτινες ἀπέσπασαν τῆς λήθης καὶ κατέστησαν κοινούς τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀρχαίας φιλολογίας, ὁ Ροβέρτος καὶ μάλιστα ὁ ἀνεψιὸς του Ἑρρίκος Στέφανος εἰς Γαλλίαν, οὗ ὁ θησαυρὸς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπεθανάτισε τὸ ὄνομα. Ἐκτοτε δὲ ἡ τέχνη ἐξηκολούθησε μόνον τελειοποιούσα καὶ καλλωπίζουσα τῶν μεγάλων τούτων ἀνδρῶν τὴν ἐφεύρεσιν, καὶ τὸ γόνιμον σπέρμα ὅπου οὗτοι, νέοι Τριπτόλεμοι, ἔβριψαν οὐρανόθεν ἐπὶ τῆς γῆς, παρήγαγε καρποὺς πολυτίμους καὶ πολλὴ ἀφθονωτέρους ἀφ' ὧν, ἴσως οἱ ἴδιοι ἐφαιτάζοντο. Ὅστις δὲ φέρει κατὰ νοῦν ὅτι ἡ ἐξαισία αὕτη ἐφεύρεσις ἐγένετο κατ' αὐτὸν ἐκείνον τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐπιπτεν ἡ Κωνσταντινούπολις, ὅτι ἐν ᾧ ἀνεσπᾶτο πρὸ ῥίζων τὸ δένδρον τῆς ἀρχαίας παιδείας, καὶ ἡ γῆ ὁλόκληρος ἐκινδύνευε νὰ μεταβληθῇ εἰς μακρὰν ἔρημον βαρβαρότητος, τότε ἀπεκαλύπτετο εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ τρόπος τῆς μεταφυτεύσεως καὶ εἰς τὸ ἐπ' ἀπειρον πολλαπλασιασμοῦ τῶν εὐγενῶν τοῦ δένδρου ἐκείνου θαλλῶν, ἐκεῖνος θέλει πεισθῇ ὅτι ὑπάρχει πρόνοια διέπουσα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, καὶ ὅτι ἡ πρόνοια αὕτη ἀσπάζεται καὶ προστατεύει τοῦ ἀνθρώπινου γένους τὸν φωτισμόν.

Ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα δὲν ἡρεμεῖ, καὶ ἡ πρόοδος γίνεται πάντοτε ἐνδόσιμον νέας προόδου.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ὅταν ἡ τέχνη φαίνεται τὰ ἀδύνατα φιλοτιμουμένη νὰ κατορθώσῃ, καὶ τῶν θαυμάτων αὐτῶν νὰ δειχθῇ κρείττων, ὅταν βλέπωμεν τὸν Οὐάττ δεσμεύοντα τὸν αἵματόν καὶ τὸν διαγέροντα μεταβάλλοντα εἰς γραφίδα του τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀξιοῖ καὶ ἡ τυπογραφία νὰ φθάσῃ ἐπίσης εἰς βαθμὴν ἐντελείας μυθώδους. Καὶ πρῶτον μὲν ἐφευρέθη ἡ στερεοτυπία, ἥτις εἶναι μὲν ὡς ἐπ' ἀντιόδοις τις εἰς τὴν δι' ἀδιαλύτων πινάκων τύπωσιν, ἀλλ' ὑπερτερεῖ ἀπεράντως τῆς μεθόδου ἐκείνης, διότι οἱ πίνακες οὗτοι οὐδεμίαν ἔχουσι δυσκολίαν κατασκευῆς, ἔχουσιν ὅλην τὴν ἀκρίβειαν καὶ ὅλην τὴν χάριν τῶν κινητῶν χαρακτῆρων, διατηροῦνται ὅσον καὶ ἐκεῖνοι καὶ περισσότερον, καὶ διὰ βιβλία, ὧν γίνεται μεγάλη καὶ συνεχὴς χρῆσις, ἔχουσιν ὑπὲρ τοὺς κινητοὺς χαρακτῆρας τὸ μέγα πλεονέκτημα ὅτι δι' ἐκάστην μετατύπωσιν δὲν ἀπαιτοῦσι νέαν στοιχειοθεσίαν. Γνωστὸν εἶναι ἤδη ὅτι διὰ τὴν στερεοτυπίαν, ἀφ' οὗ συντεθῇ τὸ ἐκτυπωτέον κείμενον κατὰ τὸ σῶνθες, καὶ διορθωθῇ ἀκριβῶς, τυποῦται μετὰ ταῦτα ἐπὶ παχέως χάρτου, καὶ ὅτι ἐπ' αὐτοῦ κατόπιν ὡς ἐντὸς μῆτρας χεῖται ἡ τυπογραφικὴ ὕλη εἰς ὀλίγων γραμμῶν πάχος, καὶ οὕτω σχηματίζονται οἱ μόνιμοι ἐκεῖνοι καὶ ἀδιάλυτοι πίνακες. Τὸν χρησιμώτατον τοῦτον κλάδον τῆς τέχνης εἰσήγαγε πρῶτος παρ' ἡμῖν ἐκ Γαλλίας ὁ Κ. Ἀνδρέας Κορομηλάς. Ἄλλη τῆς τυπογραφίας τελειοποιήσις ὀφείλεται εἰς τὸν Γερμανὸν Κόινιγ, ὅστις ἐφεύρε τὰ ἤδη πανταχοῦ ἐν χρῆσει ὄντα ταχυπρεσστήρια, ὧν τὰ ἐντελέστερα, ὡς φερέειπεν τὸ ἐν τῇ ἐνταῦθα Β. Τυπογραφίᾳ, δύνανται εἰς δεδομένον διάστημα χρόνου νὰ χορηγήσωσι ἐργασίαν τεσσάρων συνήθων πιεστηρίων, τυποῦντα ἐνταῦθ' καὶ ἀπὸ τὰς δύο ὕψεις. Δύω δὲ ἢ τρία τοιαῦτα ταχυπρεσστήρια δύνανται νὰ κινῶνται ὑπὸ μικρᾶς μηχανῆς ἀτμοκινήτου, καὶ εἰς ὀλίγας ὥρας νὰ παράγωσι μὲ πολλὴν κομψότητα καὶ ἀκρίβειαν ἀριθμὸν ἀντιτύπων ὅσος ἄλλοτε ἀπῆτει ἡμέρας διὰ νὰ τυπωθῇ.

Μηχανὴ τοῦ στοιχειοθετεῖν.

Ἐσχάτως δὲ ἐγένε καὶ ἄλλη παράδοξος ἀντιπόπειρα. Ἡ ἐπίπονος καὶ μακρὰ ἐργασία τῆς στοιχειοθεσίας ἐπενοήθη νὰ ἐκτελεῖται διὰ μηχανῆς. Διάφοροι δὲ μηχαναὶ τοιαῦται κατεσκευάσθησαν, καὶ ἡ ἐντελεστερά πασῶν εἶναι ἡ ἐνταῦθα ἀπεικονιζομένη τοῦλοχαγοῦ Ροσανβόργου. Ἐχει δὲ αὕτη σχῆμα κυμβάλου, καὶ ἕκαστον

τῶν κοκκίλων αὐτοῦ ἔχει ἐν γράμμα ἢ ἄλλον τυπογραφικὸν χαρακτήρα ἐπιγεγραμμένον. Ἡ στοιχειοθέτις γυνή, διότι εἰς γυναῖκας δύναται ν' ἀνατεθῇ ἡ εὐκολος αὕτη ἐνασχόλησις, ἔχουσα τὸ χειρόγραφον ἐμπρὸς τῆς, ἐγγίζει διὰ τοῦ δακτύλου ἀλληλοδιαδόχως τὸ κοκκίον τὸ φέρον τὸ γράμμα ὃ βλέπει γεγραμμένον, καὶ ἀμέσως τὸ γράμμα δι' ἀγγινοῦστάτου μηχανισμοῦ ὀλισθαίνει διὰ τινος ὁπῆς, καὶ τίθεται αὐτομάτως εἰς τὴν θέσιν του ἐπὶ τῆς σανίδος τῆς στοιχειοθεσίας· ὥστε ἂν ἡ γυνὴ ἔχῃ ὀλίγην ἑξίν καὶ κινῇ τοὺς δακτύλους τῆς ταχέως, ὡς ἡ μετρίως κυμβαλίζουσα, δύναται νὰ στοιχειοθετῇ μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα μεθ' ἧς ἀναγινώσκει, καὶ βεβαιούται ὅτι θὰ ἐστοιχειοθετοῦντο κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐντὸς μιᾶς ὥρας, μέχρι 86 χιλιάδων στοιχείων, δηλαδὴ μέγα φύλλον συντεθειμένον πυκνότατα, ἂν μόνον ἦτον δυνατόν ν' ἀναγνωσθῶσιν εἰς τόσον βραχὺ διάστημα χρόνου. Ἐτι δὲ παραδοξότερον εἶναι ὅτι ἄλλη μηχανὴ σχεδὸν ὁμοία χρησιμεύει εἰς τὴν διάλυσιν τῶν στοιχείων, καὶ ὡς ἂν ἦτον ἔμφυχος, παραλαμβάνει ἑκαστον καὶ τὸ ἐναποθέτει εἰς τὸ οἰκεῖον κιβώτιον εἰς θέσιν τοιαύτην, ὥστε νὰ εἶναι πρόχειρον δι' ἄλλην στοιχειοθεσίαν. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη τιμᾷ ἀναμφιβόλως εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν εὐφυίαν τοῦ ἐπινοητοῦ· ἀλλὰ μέχρι περαιτέρω τελειοποιήσεως φαίνεται ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ πολυδαπάνου αὐτῆς, καὶ τοῦ ὅτι ἐκάστη μηχανὴ εἰς ἐνὸς μόνου εἰδους γράμματα δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, δὲν θέλει γίνεαι κοινῶς δεκτὴ, τοῦλάχιστον εἰς τὰ μεγάλα τυπογραφεῖα.

ἐπαγγέλλετο τέλος πάντων τὸ καλὸν σου βλέμμα. Δὲν ἤμπορεῖς νὰ φαντασθῇς πόσον εἶμαι εὐτυχής.

— Βλέπεις λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν, ὅτι ὁ βασιλεὺς Κάρολος δέχεται τὸν κύριον Μῶγκ εἰς τὰς ἐννέα ὥρας· ἐμὲ θὰ μὲ δεχθῇ εἰς τὰς δέκα· εἶναι ἀκρόασις μεγάλη, καθὼς ὅταν λέγωμεν εἰς τὸ Λουβρε ὅτι μοιράζεται τὸ ἀγίασμα τῆς αὐλῆς. Πηγαίνωμεν νὰ σταθῶμεν ὑποκάτω τῆς ἀγιασθήρας, ἀγαπητέ μου φίλε, πηγαίνωμεν.

Ὁ Ἄθως δὲν ἀπεκρίθη ποσῶς, καὶ οἱ δύο ἑμῶς, ταχύναντες τὸ βῆμα, διευθύνθησαν πρὸς τὸ παλάτιον τοῦ ἁγίου Ἰακώβου, ὅπου ἐσυσσωρεύετο ἀκόμη ὀλόγυρα τὸ πλῆθος, κυττάζον εἰς τὰ ὕαλια τῶν παραθύρων τὰς σκιάς τῶν αὐλικῶν, καὶ τ' ἀπαυγάσματα τοῦ βασιλικοῦ προσώπου. Ἐσήμεριαι αἱ ὀκτώ, ὅταν οἱ δύο φίλοι ἐμβῇκαν εἰς τὴν στοάν, πλήρῃ οὖσαν αὐλικῶν καὶ ἀπαιτητῶν διαφορῶν. Ὅλοι ἔστρεψαν τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ἀπλᾶ ἐκεῖνα καὶ ξενοειδῆ ἐνδύματα, καὶ τὰς δύο εὐγενεῖς καὶ πλήρεις χαρακτήρος καὶ σημασίας κεφαλὰς. Ὁ δὲ Ἄθως καὶ ὁ Ἀρτανιάν, ἀφοῦ μὲ δύο βλέμματα ἐκαταμέτρησαν τὴν ὁμήγυριν ὅλην, ἄρχισαν πάλιν νὰ συνομιλοῦν μεταξύ των.

Θόρυβος μέγας γέγερθ' διαμιᾶς εἰς τὰ ἄκρα τῆς στοᾶς· ἐμβαινεν ὁ στρατηγὸς Μῶγκ, παρακολουθούμενος ἀπὸ εἰκοσι καὶ περισσοτέρους ἀξιωματικούς, ἰχνησύντας ἀπλοῦν μεδίδια ἐκ μέρους του, διότι χθὲς ἀκόμη ἦτον κυριάρχης τῆς Ἀγγλίας, καὶ ὠραία ὑπετίθετο ἡ ἐπιούσα τοῦ ἐπ' ἀνορθωτοῦ τοῦ Οἴκου τῶν Στουαρτῶν.

— Κύριοι, εἶπε, στραφεῖς πρὸς αὐτούς, ὁ Μῶγκ, σὰς παρακαλῶ νὰ ἐνθυμηθῇτε ὅτι δὲν εἶμαι πλέον τίποτε. Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη, ἤμουν ἀρχηγὸς τοῦ πρώτου στρατοῦ τῆς δημοκρατίας· τώρα ὁ στρατὸς αὐτὸς εἶναι τοῦ βασιλέως, καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ, κατὰ διαταγὴν του, πηγαίνω νὰ ἐναποθέσω τὴν χθесινὴν μου ἐξουσίαν.

Ἐκπληξίς μεγάλη ἐξωγραφῆθη εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα, καὶ ὁ κύκλος τῶν κολάκων καὶ ἀπαιτητῶν, ὅστις πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἐπεριστοίχιζε στενὰ τὸν Μῶγκ, ἤλατῶθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ τελευταῖον διελύθη εἰς τοὺς μεγάλους κυματισμοὺς τοῦ πλῆθους. Ὁ Μῶγκ ἤρχετο νὰ περιμεῖνῃ εἰς τὸν προθάλαμον καθὼς καὶ ὅλοι οἱ λοιποί· ὁ δὲ Ἀρτανιάν ἔκαμεν εὐθὺς τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς τὸν κόμητα τῆς Φέρας, ὅστις καταΐβασε τὰ ὀφρύδια. Ἐξαφνα, ἡ θύρα τοῦ δωματίου τοῦ Κάρολου ἀνοίξε, καὶ ὁ νέος βασιλεὺς ἐνεφανίσθη, προπορευομένην δύο ἀξιωματικῶν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου.

— Καλὴ ἐσπέρα, κύριοι, εἶπεν ὁ στρατηγὸς Μῶγκ εἰναι ἐδῶ;

— Εἶναι παρὼν, βασιλεῦ, ἀπεκρίθη ὁ γέρων στρατηγός.

Ὁ Κάρολος ἐδραμε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλαβε τὰς δύο του χεῖρας δεικνύων θερμὴν καὶ διάπυρον πρὸς αὐτὸν φιλίαν.

— Στρατηγέ, εἶπε μεγαλοφώνως ὁ βασιλεὺς, αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὑπέγραψα τὸ δίπλωμά σου. Εἶσαι δοῦξ τῆς Ἀλβεμαρλῆς, σκοπὸς δὲ καὶ θέλησίς μου εἶναι κἀνεῖς νὰ μὴ σὲ ὁμοιάξῃ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΟΝΝΗΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

(Συνέχεια. 'Ιδὲ φυλλάδιον ΔΔ'.)

Γ.

ΑΚΡΟΑΣΙΣ.

— Αἱ λοιπὸν; ἠρώτησεν ὁ Ἄθως μὲ τόνον γλυκειάς ἐπιπληξέως, ὅταν ὁ Ἀρτανιάν ἀνέγνωσε τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν τοῦ Μῶγκ.

— Αἱ τί; εἶπεν ὁ Ἀρτανιάν κατὰ κόκκινον ἀπὸ χαρὰν καὶ ὀλίγην ἐντροπὴν, διότι ἔσπευσε παραπολὺ νὰ καταδικάσῃ τὸν βασιλέα καὶ τὸν Μῶγκ. Εἶναι φιλοφροσύνη... ἥτις δὲν ὑπόσχεται τίποτε βέβαιον, εἶναι ἀλήθεια.... Ἀλλὰ τέλος πάντων εἶναι φιλοφροσύνη.

— Ἦτον ἀδύνατον νὰ πιστεύω τὸν νέον βασιλέα τόσον ἀχάριστον, εἶπεν ὁ Ἄθως.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι μένομεν ἀκόμη μὲ τὴν ἐλπίδα, ἐπ' ἀνέλαβεν ὁ Ἀρτανιάν· ὥστόσον, ἕως τῶρα τὰ φαινόμενα ὅλα μοῦ ἐδίδαν δίκαιον.

— Συμφωνῶ, ἀγαπητέ φίλε, συμφωνῶ. Α! ἰδοὺ